

Modern Data Science Methods for Educational Research

R for Data Analysis in Educational Research

อ.ดร.ประภาศิริ รัชประภาพรกุล

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

February 11, 2023

1. มโนทัศน์พื้นฐาน
○○○○○○○○○○

2. เครื่องมือสำรวจข้อมูลเบื้องต้น
○○○

3. Tidying Data
○○○

– Reshaping data
○○○○○○○○○○

– Separate()/Unite()
○○○○○○○○

4. My First Tidy Data
○○

KRURU
EDU @ CHULALONGKORN

1. มโนทัศน์พื้นฐาน

กิจกรรม : Messydata

1. ดาวน์โหลดไฟล์ข้อมูล messydata.xlsx
2. นำไฟล์ข้อมูล messydata.xlsx เข้าโปรแกรม R

```
1 dat <- read_excel("messydata.xlsx", na="-")
```

3. ลองสำรวจข้อมูลข้างต้นแล้วตอบคำถาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน
ภายหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วย วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture) กับ
วิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ท่านคิดว่า ข้อมูล messydata.xlsx

มีความพร้อมที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่?

กิจกรรม : Messydata

```
# A tibble: 6 x 5
  ...1 Lecture.pre PBL.pre Lecture.post PBL.post
  <chr>          <dbl>   <dbl>         <dbl>   <dbl>
1 Ancient One      20      NA           45      NA
2 Adam Warlock     16      NA           34      NA
3 Captain America  NA      18           NA      67
4 Colossus         NA      25           NA      93
5 Captain Marvel   13      NA           50      NA
6 Diablo          NA      17           NA      71
```

กิจกรรม : การเปลี่ยนชื่อคอลัมน์

นอกจากการเปลี่ยนชื่อคอลัมน์ผ่านอาร์กิวเมนต์ `col_names` แล้ว
ผู้วิเคราะห์ยังสามารถเลือกเปลี่ยนชื่อคอลัมน์เป็นรายตัวได้ โดยใช้ฟังก์ชัน `names()`
ดังนี้

```
1 names(dat)
```

```
[1] "...1"          "Lecture.pre"    "PBL.pre"       "Lecture.p
```

```
1 names(dat)[1]<-"id"
```

```
2 names(dat)
```

```
[1] "id"            "Lecture.pre"   "PBL.pre"       "Lecture.p
```

กิจกรรม : การเปลี่ยนชื่อคอลัมน์

```
1 head(dat)
```

```
# A tibble: 6 x 5
```

	id <chr>	Lecture.pre <dbl>	PBL.pre <dbl>	Lecture.post <dbl>	PBL.post <dbl>
1	Ancient One	20	NA	45	NA
2	Adam Warlock	16	NA	34	NA
3	Captain America	NA	18	NA	67
4	Colossus	NA	25	NA	93
5	Captain Marvel	13	NA	50	NA
6	Diablo	NA	17	NA	71

ภาพรวมของการเตรียมข้อมูล

- ▶ Tidying Data
- ▶ Manipulating Data
- ▶ Missing Values Analysis and Imputation
- ▶ Outlier Detection and Handling
- ▶ Data Reduction
- ▶ Feature Selection
- ▶ ...

การเตรียมข้อมูลภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

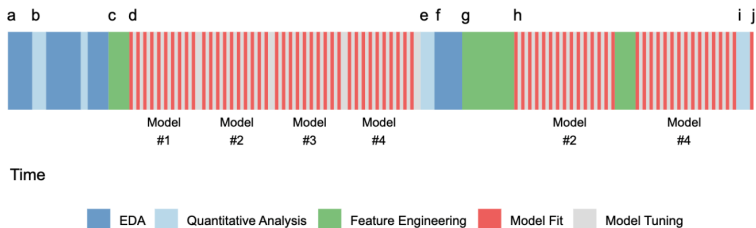

Figure 1: ที่มา : Max Khun, & Kjell Johnson (2019)

ตัวอย่าง : โมเดลทำนายการได้ขึ้นเงินเดือนของพนักงาน

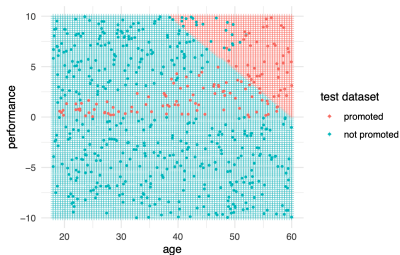

Figure 2: logistic regression ที่ไม่ได้ทำ feature engineering

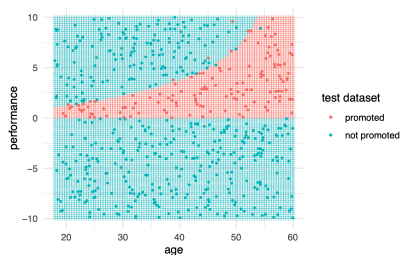

Figure 3: logistic regression ที่มีการทำ feature engineering

Tidy Data

Tidy Data

หน่วยข้อมูล

ตัวแปร

id	Student	Teaching Method	Problem Solving (PreTest)	Problem Solving (PostTest)	Gain Score
1	บุญมี	Lecture	20	45	25
2	บุญมาก	Lecture	16	34	18
3	บุญกัน	PBL	18	67	49
4	บุญถึง	PBL	25	93	68
5	บุญธรรม	Lecture	13	50	37
6	บุญใหญ่	PBL	17	71	54
7	บุญนิก	Lecture	14	48	34
8	บุญนา	PBL	20	83	63
9	บุญยะระ	PBL	28	75	47
10	บุญเม่ง	PBL	211	73	-138
11	บุญสี	Lecture	22	32	10
12	บุญระง	PBL	17	68	51
13	บุญถึง	Lecture	14	70	56
14	บุญจึง	Lecture	15	640	625
15	บุญเดิม	Lecture	19	55	36
16	บุญยศ	PBL	15	82	67
17	บุญชน	Lecture	18	59	41
18	บุญเม่ง	PBL	12	68	56
19	บุญสืบ	Lecture	8	62	54
20	บุญหลือ	PBL	25	87	62

Figure 4: ที่มา : สิวะโชติ ศรีสุทธียากร (2564)

2. เครื่องมือสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ฟังก์ชันพื้นฐานใน R สำหรับสำรวจข้อมูล

- ▶ `str()` - ใช้สำรวจโครงสร้างโดยรวมของชุดข้อมูล
- ▶ `head()` และ `tail()` - ใช้เรียกดูตารางข้อมูลส่วนหัว และส่วนท้าย
- ▶ `names()` - ใช้เรียกดูชื่อคอลัมน์ในชุดข้อมูล
และยังสามารถใช้เปลี่ยนชื่อคอลัมน์ได้ด้วย
- ▶ `summary()` - เรียกดูค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรแต่ละตัวภายในชุดข้อมูล

กิจกรรม : การสำรวจข้อมูล

จากชุดข้อมูล messydata.xlsx ขอให้ผู้เรียน

- ▶ ทดลองใช้ฟังก์ชันพื้นฐานข้างต้น สำรวจชุดข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้เป็นอย่างไร
- ▶ ชุดข้อมูลที่นำเข้ามาจาก messydata.xlsx มีคุณสมบัติ tidy data หรือไม่ อย่างไร
- ▶ ผู้เรียนคิดว่า tidy data ของชุดข้อมูล messydata.xlsx ควรมีหน้าตาเป็นอย่างไร

โปรด upload รูป tidy data ของท่านที่นี่ —> upload เลย หรือ scan QR code

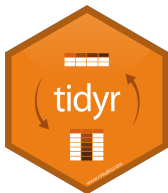

3. Tidying Data

Tidying Data

- ▶ Reshaping data
- ▶ Splitting and Combining column
- ▶ Removing duplicate data

Tidyr package


```
1 install.packages("tidyr")
2 library(tidyr)
```

– Reshaping data

Long and Wide Format data

▶ ชุดข้อมูล messydata.xlsx เป็นแบบ long หรือ wide format ?

ระดับการศึกษา	เพศ	จำนวนนักศึกษา
ต่ำกว่าปริญญาตรี	ชาย	198,086
ต่ำกว่าปริญญาตรี	หญิง	151,587
ปริญญาตรี	ชาย	572,497
ปริญญาตรี	หญิง	889,112
ประกาศนียบัตรบัณฑิต	ชาย	3,410
ประกาศนียบัตรบัณฑิต	หญิง	7,133
ปริญญาโท	ชาย	39,849
ปริญญาโท	หญิง	54,215
ประกาศนียบัตรชั้นสูง	ชาย	680
ประกาศนียบัตรชั้นสูง	หญิง	1,081
ปริญญาเอก	ชาย	11,375
ปริญญาเอก	หญิง	12,027

ระดับการศึกษา	ชาย	หญิง
ต่ำกว่าปริญญาตรี	198,086	151,587
ปริญญาตรี	572,497	889,112
ประกาศนียบัตรบัณฑิต	3,410	7,133
ปริญญาโท	39,849	54,215
ประกาศนียบัตรชั้นสูง	680	1,081
ปริญญาเอก	11,375	12,027

Figure 6: wide format data ที่มา : สิวะโชติ ศรีสุทธียากร (2564)

Figure 5: long format data ที่มา : สิวะโชติ ศรีสุทธียากร (2564)

Reshaping data: wide → long format


```
1 gather(data, ..., key, value)
```

- ▶ data ชุดข้อมูลประเภท wide format
- ▶ ... คอลัมน์ทั้งหมดใน dat ต้องการยุบมาไว้ภายใต้คอลัมน์ใหม่
- ▶ key ชื่อคอลัมน์ใหม่สำหรับเก็บ header หรือชื่อคอลัมน์ที่อยู่ใน ...
- ▶ value ชื่อคอลัมน์ใหม่สำหรับเก็บข้อมูลที่อยู่ภายใต้ ...

Reshaping data: wide → long format using gather()

```
1 # messy data
2 head(dat)
```

```
# A tibble: 6 x 5
```

	id	Lecture.pre	PBL.pre	Lecture.post	PBL.post
	<chr>	<dbl>	<dbl>	<dbl>	<dbl>
1	Ancient One	20	NA	45	NA
2	Adam Warlock	16	NA	34	NA
3	Captain America	NA	18	NA	67
4	Colossus	NA	25	NA	93
5	Captain Marvel	13	NA	50	NA
6	Diablo	NA	17	NA	71

Reshaping data: wide → long format using gather()

```
1 long_dat <- gather(dat,  
2                     Lecture.pre,  
3                     PBL.pre,  
4                     Lecture.post,  
5                     PBL.post,  
6     key = "method_time",  
7     value = "score")
```

Reshaping data: wide → long format using gather()

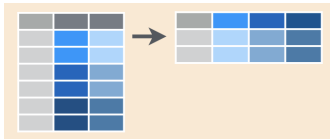
```
1 head(long_dat)
```

```
# A tibble: 6 x 3
```

	id <chr>	method_time <chr>	score <dbl>
1	Ancient One	Lecture.pre	20
2	Adam Warlock	Lecture.pre	16
3	Captain America	Lecture.pre	NA
4	Colossus	Lecture.pre	NA
5	Captain Marvel	Lecture.pre	13
6	Diablo	Lecture.pre	NA

► ข้อมูลข้างต้นเรียกว่า Tidy Data ได้แล้วหรือไม่ ? เพราะเหตุใด ?

Reshaping data: long → wide format using spread()

1 `spread(data, key, value)`

- ▶ `data` คือ dataframe ที่ต้องการแปลงจาก long เป็น wide format
- ▶ `key` คือ คอลัมน์ใน data ที่ต้องการ expand ไปอยู่บน header ของตาราง
- ▶ `value` คือ คอลัมน์ใน data ที่ต้องการย้ายไปอยู่ภายใต้ header ใหม่

Reshaping data: long → wide format using spread()

```
1 wide_dat <- spread(long_dat,  
2   key = "method_time",  
3   value = "score")
```

Reshaping data: long → wide format using spread()

```
1 head(wide_dat)
```

```
# A tibble: 6 x 5
```

	id <chr>	Lecture.post <dbl>	Lecture.pre <dbl>	PBL.post <dbl>	PBL.pre <dbl>
1	Adam Warlock	34	16	NA	NA
2	Ancient One	45	20	NA	NA
3	Captain America	NA	NA	67	18
4	Captain Marvel	50	13	NA	NA
5	Colossus	NA	NA	93	25
6	Deadpool	NA	NA	83	20

- Separate()/Unite()

Separate Column using separate()

ชุดข้อมูล `long_dat` ยังไม่ใช่ tidy data ปัญหาหนึ่งที่เราพบคือคอลัมน์ `method_time` มีข้อมูลทั้งของวิธีการสอน และเวลาที่วัดค่าสังเกต รวมกันอยู่

```
1 separate(data, col, into, sep)
```

- ▶ `data` คือชุดข้อมูลที่ต้องการแยกคอลัมน์
- ▶ `col` คือคอลัมน์ที่ต้องการแยกข้อมูลออกจากกัน
- ▶ `into` ชื่อคอลัมน์ใหม่สำหรับเก็บข้อมูลที่แยกออกจากกัน
- ▶ `sep` คือตัวคั่นหรือเงื่อนไขที่ใช้สำหรับแยกข้อมูลใน `col`

Separate Column using separate()

ทดลองแยกคอลัมน์ method.time ในชุดข้อมูล long_dat

```
1 separated_dat <- separate(long_dat,  
2                             col = "method_time",  
3                             into = c("method","time"),  
4                             sep=".[.]")
```

Separate Column using separate()

```
1 head(separated_dat)
```

```
# A tibble: 6 x 4
```

	id <chr>	method <chr>	time <chr>	score <dbl>
1	Ancient One	Lecture	pre	20
2	Adam Warlock	Lecture	pre	16
3	Captain America	Lecture	pre	NA
4	Colossus	Lecture	pre	NA
5	Captain Marvel	Lecture	pre	13
6	Diablo	Lecture	pre	NA

► ชุดข้อมูล separated_dat เป็น tidy data แล้วหรือไม่ ? เพราะเหตุใด?

Combing Column using unite()

นอกจากแยกคอลัมน์แล้วยังสามารถยุบรวมคอลัมน์เข้าด้วยกันได้ด้วย

```
1 unite(data, ..., col, sep)
```

- ▶ data คือชุดข้อมูลที่ต้องการยุบรวมคอลัมน์เข้าด้วยกัน
- ▶ ... คือคอลัมน์ใน dat ที่ต้องการยุบรวมคอลัมน์เข้าด้วยกัน
- ▶ col คือชื่อคอลัมน์ใหม่ภายหลังยุบรวมคอลัมน์
- ▶ sep คือตัวคั่นระหว่างข้อมูลใหม่ที่ยุบรวมกัน

Combining Column using unite()

```
1 combine_dat <- unite(separated_dat,  
2   method, time,  
3   col = "method.time",  
4   sep = "-")
```


Combing Column using unite()

```
1 head(combine_dat)
```

```
# A tibble: 6 x 3
```

	id <chr>	method.time <chr>	score <dbl>
1	Ancient One	Lecture-pre	20
2	Adam Warlock	Lecture-pre	16
3	Captain America	Lecture-pre	NA
4	Colossus	Lecture-pre	NA
5	Captain Marvel	Lecture-pre	13
6	Diablo	Lecture-pre	NA

4. My First Tidy Data

กิจกรรม : My First Tidy data

ขอให้ผู้เรียนดำเนินการจัดระเบียบข้อมูล `separated_dat` ให้เป็น Tidy data

```
# A tibble: 6 x 4
```

	id <chr>	method <chr>	post <dbl>	pre <dbl>
1	Adam Warlock	Lecture	34	16
2	Adam Warlock	PBL	NA	NA
3	Ancient One	Lecture	45	20
4	Ancient One	PBL	NA	NA
5	Captain America	Lecture	NA	NA
6	Captain America	PBL	67	18